

Antropologia política

Codi: 101266
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Maria Montserrat Clua Faine
Correu electrònic: montserrat.clua@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits, però es recomana haver cursat l'assignatura Conceptes Bàsics en Antropologia i Història de la Antropologia I i II.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura es que l'estudiant compregui l'objecte d'estudi propi de l'Antropologia Política i la seva especificitat dins l'antropologia social. Presenta una introducció als conceptes bàsics vinculats amb la política i el poder en tots els àmbits de les relacions socials, les problemàtiques i debats centrals de la sub-disciplina, i els paradigmes teòrics i metodològics construïts per donar-los resposta.

L'assignatura parteix d'una perspectiva històrica, maximalista i transcultural del concepte de política, incloent de forma transversal i específica la perspectiva de gènere. Es plantejarà la interrelació de la política amb els altres àmbits de la vida social (economia, simbolisme i ritual, antropologia jurídica, relacions inter-ètniques...) i es veuran exemples etnogràfics de diferents formes polítiques en cultures i moments històrics diversos.

S'espera que en acabar el curs l'estudiant conegui les diferents aportacions teòriques i exemples etnogràfics de les formes que pren la política, i que sigui capaç d'aplicar aquest coneixement de manera crítica i responsable per entendre i reflexionar sobre fenòmens i conflictes d'ordre polític actuals. En termes competencials s'espera que hagi adquirit una perspectiva holística i no etnocèntrica d'allò polític, alhora que hagi adquirit una sensibilitat envers la situació i posició política d'altres grups socials, essent conscient de les implicacions polítiques i ètiques de la pròpia investigació antropològica.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar habilitats per treballar de manera autònoma o en equip per tal d'assolir els objectius planificats, en aquest cas en contextos multiculturals i interdisciplinaris.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits del parentiu, l'economia, la política i la religió.
2. Avaluar críticament els models teòrics explícits i implícits als materials etnogràfics.
3. Conèixer i comprendre la incidència de la cultura en els diversos sistemes institucionals d'acció social.
4. Establir la connexió històrica entre el coneixement etnogràfic i el desenvolupament teòric.
5. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
6. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes econòmics, de parentiu, polítics, simbòlics i cognitius, educatius i de gènere, i la teoria antropològica que hi fa referència.
7. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
8. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
9. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.
10. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
11. Treballar en equip respectant les diverses opinions.
12. Utilitzar els conceptes bàsics de la teoria antropològica.

Continguts

1. De la definició del "polític" a l'especificitat de l'Antropologia Política com a subdisciplina antropològica.
2. Aproximació històrica a l'origen i desenvolupament de l'Antropologia Política.
3. L'ordre i el control polítics: prestigi i poder. Societats igualitàries, jerarquitització i estratificació.
4. Religió i política: la legitimitat sagrada. Ritual i simbolisme en les relacions de poder.
5. Estabilitat i canvi: formes de dominació i resistència. Guerra, pau, violències i formes de mediació.
6. Teories sobre l'aparició de l'Estat: dels estats primigenis a l'estat-nació contemporani.
7. Els límits de l'estat democràtic: clientelisme, globalització, polítiques d'identitat i moviments socials de resistència.
8. L'estat-nació modern: raça, ètnia i nació. Categories, estereotips i discursos d'inclusió i exclusió.

Metodologia

El/la protagonista en el procés d'ensenyament-aprenentatge és l'estudiant i sota aquesta premissa s'ha planificat una metodologia que requereix de la seva implicació activa en l'aprenentatge, la seva capacitat de treball autònom, autoregulació i responsabilitat en tot el procés.

El treball per part dels/les estudiants consisteix fonamentalment en l'escolta activa i participativa a l'aula, la recerca i anàlisi d'informació complementària, la realització de la lectura profunda dels textos obligatoris, la realització i lliurament dels treballs i comentaris corresponents, i la participació crítica i respectuosa en els debats guiats.

Durant l'assignatura es realitzaran: exposicions teòriques i pràctiques de la professora, que podran incloure xerrades de convidats ocasionals. S'inclourà la lectura i discussió de textos obligatoris, el visionat de documentals i la participació als debats de classe.

Es farà atenció personalitzada a l'estudiant a través de tutories individual o en grup al despatx de la professora en l'horari indicat al principi de curs. El correu electrònic no serveix per fer tutories. Es pot usar per demanar hora si no es pot assistir al despatx en l'horari de tutories indicat per la professora el primer dia a classe i al Campus Virtual. La comunicació amb la professora es realitzarà a través del correu del Campus Virtual.

L'estudiant ha de tenir en compte que el Campus Virtual és l'espai a través del qual es notifiquen informacions fonamentals de l'assignatura (horaris de tutories, canvis de dates en les activitats o lliuraments programats, incidències varies, novetats, etc.). Per tant, és responsabilitat seva estar atent/a a les notícies i informacions que es vagin penjant durant el curs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques, discussió de textos, visionat de documentals i debats	50	2	2, 4, 6, 8, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals o en grup, sortides vinculades amb l'assignatura	4	0,16	1, 2, 3, 4, 6, 8, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi personal, lectura de textos, organització i anàlisi d' anotacions i esquemes de classes, campus virtual, redacció de treballs, preparació de comentaris per a debats, ampliació bibliogràfica.	74	2,96	1, 2, 3, 4, 6, 9, 12

Avaluació

L'avaluació de la assignatura s'entén com un procés continu i progressiu, que s'estén durant tot el període lectiu i es desenvolupa a partir de la realització de diferents activitats d'avaluació:

- Examen (50% de la nota final. Cal aprovar l'examen per a fer la mitjana amb la resta de notes): examen escrit sobre tot el contingut treballat al llarg del curs a través de les classes teòriques, lectures i activitats realitzades.
- Treball (30% de la nota final): Elaboració d'un treball en grup sobre un tema escollit pels/les estudiants després de fer, com a mínim, una tutoria de tots els/les membres del grup amb la professora.
- Participació a l'aula (20% de la nota final. Aquest mòdul no és recuperable): Discussió a l'aula de textos de lectura obligatòria i realització d'activitats pràctiques (debats, visionats de vídeos, exercicis...). S'avaluarà tant la participació en la discussió com l'exercici que s'hagi elaborat prèviament per a preparar la sessió. Les evidències sobre la participació seran les aportacions escrites derivades de les activitats realitzades dins l'aula durant el debat.

Si l'estudiant té causes justificades que no li permetin assistir regularment a les classes haurà d'avisar a la professora a principi de curs per buscar una fórmula alternativa d'avaluació d'aquesta part.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informará l'alumnat (a l'aula i via Campus Virtual) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Al principi de curs es lliurarà el cronograma amb les dates de lliurament dels treballs, discussions de les lectures obligatòries i l'examen. També es lliurarà el llistat de les lectures obligatòries, que estaran disponibles en format PDF al Campus Virtual i les pautes per a la realització dels diferents treballs.

CRITERIS D'AVALUACIÓ:

Per tal de ser avaluable de l'assignatura, l'estudiant haurà d'haver-se presentat a l'examen i realitzat el treball. Serà, per tant, NO AVALUABLE aquell/a estudiant que no s'hagi presentat a ambdues proves. Per superar l'assignatura cal obtenir una nota final mínima de 5, resultat de la mitjana de les notes de cada mòdul segons el seu percentatge però cal aprovar l'examen amb una nota mínima de 5 per fer mitjana amb la resta de notes. Si l'estudiant és avaluable però no aprova l'examen o el treball, els pot recuperar en període de recuperació. La part de participació no és recuperable.

L'absència o lliurament fora de termini de les activitats d'avaluació sense una causa degudament justificada i acreditada significa que aquella activitat no serà avaluada. No s'acceptaran evidències d'avaluació que no s'ajustin als estàndards de format de les pautes i rúbriques de realització dels treballs.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

CRITERIS DE RECUPERACIÓ

La recuperació consistirà en un examen de la part suspesa que sigui recuperable. Podrà optar a recuperació l'alumnat suspès que compleixi els criteris per ser avaluable i hagi obtingut una qualificació mínima final de l'assignatura de 3,5.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració de treballs en grup.	30	6	0,24	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12
Examen individual de tot el contingut treballat	50	2	0,08	1, 3, 7, 8, 9, 10
Participació a l'aula en discussió de textos de lectura obligatòria, visionats i debats	20	14	0,56	1, 3, 5, 6, 10, 12

Bibliografia

MANUALS RECOMANATS

BALANDIER, G. (1969), *Antropología Política*, Ed. Península, Barcelona.

BALANDIER, G. (1994), *El poder en escenas. De la representación del poder al poder de la representación*, Paidós Studio, Barcelona.

- CAÑEDO, Montserrat; MARQUINA, Aurora (eds.), (2011), *Antropología Política. Temas contemporáneos*, Edicions Bellaterra, Barcelona.
- CAÑEDO, Montserrat (ed.) (2013), *Cosmopolíticas. Perspectivas antropológicas*, Madrid, Trotta.
- GLEDHILL, J. (2000), *El poder y sus disfraces, Perspectivas antropológicas de la política*, Edicions Bellaterra, Barcelona.
- GONZÁLEZ ALCANTUD, J. A.(1998), *Antropología (y) política. Sobre la formación cultural del poder*, Anthropos, Barcelona.
- KRADER, L y ROSSI, I. (1982), *Antropología Política*, Anagrama, Barcelona.
- LEWELLEN, T.C. (2010), *Antropología Política*, Edicions Bellaterra, Barcelona (edició revisada)
- LLOBERA, J. (ed.) (1979), *Antropología Política*, Anagrama, Barcelona.
- LUQUE BAENA, E. (1996), *Antropología política. Ensayos críticos*. Ariel Antropología, Barcelona.
- MARQUINA ESPINOSA, Aurora (comp.) (2004), *El ayer y el Hoy. Lecturas de Antropología Política*. Vol. I y II. UNED, Madrid. Disponible versió digital a la Biblioteca.
- PÉREZ GALÁN, Beatriz y MARQUINA ESPINOSA, Aurora (eds.) (2011), *Antropología Política. Textos teóricos y etnográficos*, Edicions Bellaterra, Barcelona.
- VINCENT, Joan (1990), *Anthropology and politics. Visions, traditions and trends*, The University of Arizona Press, Tucson and London.
- VINCENT, Joan (ed.) (2002) *The anthropology of Politics. A reader in ethnography, Theory and Critique*, Blackwell, Londres.
- OBRES FONAMENTALS
- ARENDT, Hannah (1997), *¿Qué es la política?*, Paidós, Barcelona
- ASAD, T. (1973), *Anthropology and the colonial encounter*, New York, Academic Press.
- BALANDIER, G.(1988), *Modernidad y poder. El desvío antropológico*, Júcar, Madrid.
- BARTH, F. (comp.)(1976), *Los Grupos Étnicos y sus Fronteras. La organización Social de las Diferencias Culturales*. F.C.E., México.
- BARNES, B. (1995), *La naturaleza del Poder*, Pomares-Corredor, Barcelona.
- BOURDIEU,P. (2000), *La dominación masculina*, Anagrama, Barcelona.
- (1988) *Cosas dichas*, Gedisa, Barcelona.
- CLASTRES, P. (1996), *Investigaciones en antropología política*, Gedisa, Barcelona.
- (1978): *La Sociedad Contra el Estado*, Monte Ávila, Barcelona.
- DOUGLAS, Mary (1996), *Cómo piensan las Instituciones*, Alianza Universidad, Madrid.
- DUMONT, L. (1970): *Homo Hierarchicus. Ensayo sobre el Sistema de Castas*, Aguilar, Madrid.
- (1987), *Ensayos sobre el Individualismo*. Alianza, Madrid.
- EVANS-PRITCHARD, E.E. & FORTES, M. (1970[1040], *African Political Systems*, Oxford University Press.

- FOUCAULT, M. (1982), *Vigilar y castigar*, Siglo XXI, Madrid.
- GELLNER, E. (1997), *Antropología y Política. Revoluciones en el bosque sagrado*, Gedisa editor, Barcelona.
- GLUCKMAN, M. (1978), *Política, Derecho y Ritual en la sociedad tribal*, Akal, Madrid.
- GONZALEZ ALCANTUD, J.A. (1997), *El clientelismo político : perspectiva socioantropològica*, Anthropos, Barcelona
- GRAEBER, D. i SAHLINS M. (2017), *On Kings*, Chicago, IL USA: HAU Books,2017. Disponible en línia a la Biblioteca.
- GRAEBER, D. (2011), *Fragmentos de antropología anarquista*, Virus editorial, Madrid.
- HARRIS, M. (1978), *Caníbales y Reyes. Los orígenes de las culturas*. Argos Vergara, Barcelona.
- HOBBSAWM, E.J. & RANGER, T. (1988), *L'invent de la tradició*, Eumo editorial, Barcelona.
- LUHMANN, N.(1995), *Poder*, Anthropos, Barcelona
- PUJADAS, J.J. (1993), *Etnicidad: identidad cultural de los pueblos*, Eudema, Madrid.
- ROSS, Marc Howard (1995), *La cultura del conflicto: las diferencias interculturales en la practica de la violència*, Paidós, Barcelona.
- SAHLINS, M. (1984), *Las sociedades tribales*, Labor, Barcelona.
- SERVICE, E.R. (1984), *Los orígenes del Estado y de la civilización: el proceso de la evolución cultural*, Alianza Ed., Madrid.
- TERRAY, E. (1971), *El marxismo ante las sociedades primitivas*, Losada, Buenos Aires.
- TILLY, C. (2009), *Los Movimientos sociales, 1768-2008: desde sus orígenes a Facebook*. Crítica, Barcelona.
- TURNER, V. (1980), *La selva de los símbolos*, Siglo XXI, Madrid.
- WOLF, E.R.(1987), *Europa y la gente sin historia*, Fondo de Cultura Económica, México.

Programari

No cal emprar cap programari específic, més enllà de l'ús del Campus Virtual Moodle i el TEAMS.